

Regeringens proposition

2005/06:74

Kvalificerad yrkesutbildning som uppdragsutbildning Prop.
2005/06:74

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Harpsund den 16 mars 2006

Göran Persson

Lena Hallengren
(Utbildnings- och kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en utbildningsanordnare som beviljats bidrag eller särskilda medel enligt lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning efter anmälan får bedriva sådan utbildning som uppdragsutbildning mot annan ersättning. Vidare föreslås att regeringen meddelar föreskrifter om till vilken myndighet en anmälan skall lämnas. Syftet med lagförslaget är att möjliggöra att olika moment och kurser inom den kvalificerade yrkesutbildningen skall kunna användas som inslag i bl.a. personalutbildning och arbetsmarknadsutbildning. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2006.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Kvalificerad yrkesutbildning som uppdragsutbildning	5
5	Ikraftträdande	8
6	Ekonomiska konsekvenser	9
Bilaga 1	Den första promemorians lagförslag	10
Bilaga 2	Den andra promemorians lagförslag	11
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	12
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2006	13

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2005/06:74

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning Prop. 2005/06:74

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utbildningen skall anordnas med statsbidrag eller särskilda medel efter ansökan av utbildningsanordnaren. Bidragen eller medlen skall fördelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

En utbildningsanordnare, som beviljats sådan finansiering som avses i första stycket, får efter anmälan till regeringen eller en myndighet bedriva uppdragsutbildning mot annan ersättning. Regeringen meddelar föreskrifter om till vilken myndighet en sådan anmälan skall göras.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2006.

Inom Regeringskansliet (Utbildnings- och kulturdepartementet) utarbetades i oktober 2005 en promemoria med ett lagförslag om kvalificerad yrkesutbildning som uppdragsutbildning. Denna promemorias lagförslag finns i *bilaga 1*. Promemorian remissbehandlades. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Utbildnings- och kulturdepartementet (U2005/7527/SV). Under den fortsatta beredningen av ärendet gjordes bedömningen att lagförslaget borde utformas på ett annorlunda sätt. Mot denna bakgrund upprättades en kompletterande promemoria, vars lagförslag finns i *bilaga 2*. Denna promemoria remitterades till de remissinstanser som haft den första promemorian för synpunkter, se *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i ovanstående ärende.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, vänsterpartiet och miljöpartiet.

Lagrådet

Regeringen bedömer att lagförslaget i denna proposition inte innehåller någon sådan reglering som kräver Lagrådets hörande.

4 Kvalificerad yrkesutbildning som uppdragsutbildning

Regeringens förslag: En utbildningsanordnare, som beviljats bidrag eller särskilda medel enligt 2 § lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning, får efter anmälan till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bedriva uppdragsutbildning mot annan ersättning.

Regeringens bedömning: De övriga bestämmelser som bör gälla för uppdragsutbildning inom kvalificerad yrkesutbildning bör regleras i förordning. I bestämmelserna bör bl.a. de närmare villkoren för hur uppdragsutbildning får bedrivas, hanteringen av studiedokumentation, uppföljning och ersättningsfrågor samt utfärdandet av intyg och betyg behandlas. Uppdragsutbildning bör inte berättiga till studiemedel.

Bakgrund: I samband med beredningen av regeringens proposition Kvalificerad yrkesutbildning (prop. 2000/01:63) anförde arbetsmarknadens parter att kvalificerad yrkesutbildning (KY) borde få genomföras med stöd av t.ex. arbetsmarknadsmedel, strukturfondsmedel eller andra medel. Den reglering som föreslogs i propositionen öppnade emellertid inte för sådana möjligheter, men regeringen anförde som sin avsikt att uppdra åt den tilltänkta myndigheten att närmare utreda möjligheten att bedriva KY som uppdragsutbildning (prop. 2000/01:63 s. 17). Intresset för en sådan ordning har varit fortsatt stort och behovet av

att uppdragsutbildning görs möjlig har framförts i olika sammanhang (se prop. 2004/05:1, utgiftsområde 16 och prop. 2005/06:1, utgiftsområde 16). Det har bland annat anförts att olika moment och kurser i KY kan utgöra värdefulla inslag i såväl arbetsmarknadspolitiska som rehabiliteringsinriktade sammanhang. Företag skulle vidare kunna nyttja KY som inslag i den egna personalutbildningen.

Riksdagen beslöt på grundval av propositionen Kvalificerad yrkesutbildning (prop. 2000/01:63, bet. 2000/01:UbU14, rskr. 2000/01:197) att kvalificerad yrkesutbildning skulle bli en reguljär utbildningsform fr.o.m. den 1 januari 2002. Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning inrättades för att administrera utbildningsformen. Regeringen gav år 2003 myndigheten i uppdrag att redovisa hur uppdragsutbildning skulle kunna genomföras inom den kvalificerade yrkesutbildningen. Myndigheten redovisade under år 2004 uppdraget (U2004/934/SV) och lämnade förslag till vissa ändringar i lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning, förordningen (2001:1131) om kvalificerad yrkesutbildning samt förordningen (2001:723) med instruktion för Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning.

Den första promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer i bedömningsdelen med regeringens bedömning. Förslagsdelen överensstämmer inte med regeringens, eftersom det i promemorian föreslogs ett särskilt myndighetsbeslut för att få bedriva uppdragsutbildning.

Den andra promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Utbildningsföretagens Förening* framhåller i sitt yttrande över den första promemorian att det inte skall behöva inhämtas något särskilt tillstånd för att en godkänd utbildning också ska få bedrivas som uppdragsutbildning. *Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning*, *Företagarna* samt *Utbildningsföretagens Förening* anser att alla utbildningar som uppfyller myndighetens kvalitetskrav skall kunna bedrivas som uppdragsutbildning, inte enbart de som beviljats statsbidrag eller särskilda medel.

LO liksom *TCO* understryker att uppdragsbaserad kvalificerad yrkesutbildning kontinuerligt bör stämmas av mot det reguljära utbildningsutbudet så att överutbildning inom vissa yrken undviks. *LO* och *Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning* betonar att uppdragsutbildning inte skall anordnas så att den får en negativ inverkan på redan befintliga kvalificerade utbildningar eller för de ordinarie studerande på sådan utbildning. *Sveriges Kommuner och Landsting* anser i sitt yttrande över den första promemorian att det i lagen också skall regleras vad som avses med uppdragsutbildning.

Försäkringskassan och *Utbildningsföretagens Förening* betonar vikten av att uppdragsverksamheten bedrivs med full kostnadstäckning så att verksamheten är konkurrensneutral på marknaden.

Samtliga remissinstanser som inkommit med synpunkter tillstyrker lagförslaget i den andra promemorian.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I dag saknas möjlighet för juridiska personer att få tillgång till kvalificerad yrkesutbildning (KY) i form av uppdragsutbildning. Om sådana

förutsättningar skapas kan utbildningsformen göras tillgänglig för fler individer och dessutom i sammanhang som tidigare inte varit aktuella. Moment och kurser i KY kan då i ökad utsträckning utgöra värdefulla inslag i såväl arbetsmarknadspolitiska som rehabiliteringsinriktade sammanhang. Företag kan vidare då utnyttja KY som inslag i den egna personalutbildningen. Möjligheten att validera tidigare förvärvade kunskaper och erfarenheter i teoretiska kursmoment och vid lärande i arbete (LIA) bör tas tillvara. Om uppdragsutbildning införs bör det också bli möjligt att utfärda betyg eller intyg för fullgjorda studieprestationer enligt det ordinarie regelverket för kvalificerad yrkesutbildning. För eventuella fortsatta studier liksom vid anställning är tillgång till sådan dokumentation betydelsefull. De nu gällande bestämmelserna gör det inte möjligt att utfärda sådana dokument med mindre än att den enskilde sökt och antagits till en reguljärt anordnad utbildning.

Flertalet remissinstanser har tillstyrkt att KY bör bli möjlig att anordna som uppdragsutbildning. Det är svårt att se några särskilda nackdelar med en sådan ordning. Regeringen anser således att lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning bör ändras så att det blir möjligt att anordna denna utbildningsform som uppdragsutbildning. Härigenom blir det möjligt att finansiera KY på annat sätt än med de medel – statsbidrag eller särskilda medel – som staten anvisar till Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning.

Enligt regeringens synsätt bör en utgångspunkt för den nya ordningen vara att uppdragsutbildning baseras på en utbildning som Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning godkänt och tilldelat statsbidrag eller särskilda medel för, dvs. en ordinarie utbildning inom det reguljära systemet. Kvaliteten på utbildningarna kan på så sätt bibehållas liksom kontrollen över utbudet, så att utbildningsformens värde och innehåll inte riskerar att tunnas ut. Möjligheten att bedriva uppdragsutbildning bör således inte riskera att komma i motsättning till eller konkurrera med utbudet av reguljär KY. Regeringen delar vidare den uppfattning som bl.a. TCO redovisar, nämligen att utbudet av uppdragsbaserade utbildningar bör stämmas av mot det reguljära utbildningsutbudet så att inte fler personer utbildas än vad arbetsmarknaden förmår ta emot. Detta är viktigt för att tilltron till och möjligheterna för den kvalificerade yrkesutbildningen att erbjuda utbildningar som leder till arbete består.

I likhet med bl.a. LO och Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning anser regeringen att anordnande av uppdragsutbildning inte skall bedrivas på ett sådant sätt att det inverkar negativt på redan befintliga KY eller för de studerande på en viss utbildning eller kurs.

Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Företagarna och Utbildningsföretagens Förening förespråkar att även andra utbildningar än dem som beviljats statsbidrag eller särskilda medel skall få bedrivas som uppdragsutbildning. Regeringens uppfattning är att det inte är lämpligt att KY skapas och bedrivs enbart som uppdragsutbildning på ett sätt som sedan kan hindra eller försvåra etablerandet av motsvarande ordinarie KY, som är öppen för alla behöriga sökande. Det är heller inte rimligt att myndighetens tid och personalresurser skall användas till att göra kompletta bedömningar av ansökningar om starter av utbildningar, som inte är aktuella att ingå i det ordinarie utbudet. Uppdragsutbildning bör därför förbehållas utbildningsanordnare som beviljats statlig

finansiering. Regeringen bedömer därför att uppdragsutbildning bör kunna anordnas under den tid för vilken statsbidrag eller särskilda medel har anvisats för en ordinarie KY.

Genom denna koppling till den ordinarie verksamheten anser regeringen i likhet med *Utbildningsföretagens Förenings* inledande synpunkter att det är tillräckligt att en anordnare anmäler till myndigheten att uppdragsutbildning bedrivs. Inför de årliga besluten om kursstarter ger anmälan underlag för en dialog mellan myndigheten och utbildningsanordnarna om uppdragsverksamheten bedöms påverka dimensioneringen av den ordinarie verksamheten. Något särskilt beslut om uppdragsutbildning behöver då inte fattas. Den kompletterande promemorians förslag om ett sådant anmälningsförfarande har remissbehandlats och vunnit remissorganens stöd.

Sveriges Kommuner och Landsting föreslår att det i lagen skall framgå vad som avses med uppdragsutbildning. Regeringen bedömer emellertid att det är lämpligare att, i likhet med vad som redan gäller för uppdragsutbildning inom högskoleväsendet, reglera detta genom bestämmelser i förordning.

Uppdragsutbildning är en form av utbildning där deltagarnas studier finansieras av en uppdragsgivare eller genom uppdragsgivarens försorg. Deltagarna bör därför inte omfattas av bestämmelserna om studiemedel.

Uppdragsverksamhet bedrivs med full kostnadstäckning. Det innebär att statsbidrag eller särskilda medel som en anordnare har fått för driften av en ordinarie KY inte till någon del får användas för att finansiera uppdragsutbildning. *Ekonomistyrningsverket* befarar att det kan vara svårt att kontrollera att detta villkor uppfylls. Regeringen bedömer att Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning har möjlighet att uppmärksamma eventuella missförhållanden genom den ekonomiska uppföljning och tillsyn av anordnarnas utbildningar som regelbundet förekommer.

Sammantaget anser regeringen att en liknande ordning som den som gäller på högskolans område vars uppdragsverksamhet regleras genom förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor, bör gälla även för uppdragsutbildning inom KY. Närmare föreskrifter om tillämpningen av den bestämmelse om uppdragsutbildning som föreslås införas i lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning, bör anges i förordning. I huvudsak avses förordningen reglera hur olika uppgifter om utbildningen skall lämnas till myndigheten, hur myndighetens kostnader för bl.a. studiedokumentation, tillsyn och uppföljning skall ersättas, hur utfärdande av intyg och betyg skall ske samt eventuella andra villkor för uppdragsutbildning.

Regeringen avser att följa hur reglerna påverkar den ordinarie kvalificerade yrkesutbildningen.

5 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Ändringen i lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning skall träda i kraft den 1 augusti 2006.

Skälen för regeringens förslag: Den föreslagna ändringen av lagen bör införas på ett sådant sätt att berörda intressenter, däribland den ansvariga myndigheten, har möjlighet att planera och förbereda rutiner och system innan lagändringen träder i kraft. Det är samtidigt angeläget att möjligheten att bedriva uppdragsutbildning införs utan längre dröjsmål. Den nya bestämmelsen bör därför träda i kraft den 1 augusti 2006.

6 Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna möjligheten att bedriva kvalificerad yrkesutbildning som uppdragsutbildning medför inga utgiftsökningar för staten. De merkostnader som uppkommer för hanteringen av uppdragsutbildningar hos Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning skall täckas av ersättning från den anordnare som avser att bedriva uppdragsutbildning.

Den första promemorians lagförslag

Prop. 2005/06:74
Bilaga 1

Lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning föreslås ändras enligt följande.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utbildningen skall anordnas med statsbidrag eller särskilda medel efter ansökan av utbildningsanordnaren. Bidragen eller medlen skall fördelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

Utbildningsanordnare som erhållit sådan finansiering som avses i första stycket får av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att för viss tid bedriva uppdragsutbildning mot annan ersättning.

Den andra promemorians lagförslag

Prop. 2005/06:74
Bilaga 2

Lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning föreslås ändras enligt följande.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utbildningen skall anordnas med statsbidrag eller särskilda medel efter ansökan av utbildningsanordnaren. Bidragen eller medlen skall fördelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

En utbildningsanordnare, som beviljats sådan finansiering som avses i första stycket, får efter anmälan till regeringen eller en myndighet bedriva uppdragsutbildning mot annan ersättning. Regeringen meddelar föreskrifter om till vilken myndighet sådan anmälan skall göras.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2005/06:74
Bilaga 3

Remissyttranden har kommit in från Arbetsmarknadsstyrelsen, Ekonomistyrningsverket, Höskoleverket, Försäkringskassan, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens Centralorganisation, Lernia och Utbildningsföretagens Förening.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2006

Närvarande: Statsministern Persson, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Messing, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Österberg, Orback, Baylan

Föredragande: statsrådet Hallengren

Regeringen beslutar proposition 2005/06:74 Kvalificerad yrkesutbildning som uppdragsutbildning.